אלו נערות פרק שלישי כתובות לט.

ומי מעכבא. בקטנות לו בנערות כשהיא בת קנס שחלב בנערות: משמשום כמוך. מותר להן לשמש כמוך ואינן כמשמיתות זרע: **שמא יעשה עוברה סנדל.** שאם תתעבר עובר שני פומת השני את צורת (ה) הראשון ודומה לסנדל שהוא דג שביים: **שמא תגמול לא בנה.** מפני שהחלב נעבר כשמתעברת ואינו טוב ליונק ותצטרך להעמיקו משדים וימות: **אמום מכאן.** מבת אחת עשרה שנה משמשת בדרכה לפי שלא תתעבר: **ויחר על כן.** על בת שתים עשרה שנה משמשת בדרכה שאם תתעבר לא תמות. אלמא בקטנות לא מעברא שינא לבלבל לידה דהא ותמות קתני: **וכי תימא.** מבת שתים עשרה ויום אחד שהגיעו ימי הנעורים נתעברה וילדה בנערות ומתה בנערות הא נמי ליתא דאמר שמואל אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים משתביא שתי שערות הויא נערה בשותן שתביא משתים עשרה שנה והבלה ומשתביאם עד שתגדול ששה חדשים ותו לא. ומתניתא דקתני מבת שתים עשרה ואילך אי מעברא לא מתה בתביאה שתי שערות קודם שתתעבר קאמר אבל כל זמן שלא הביאה קטנה היא. והאי דנקט מנין שנים משום דבכניר משתים עשרה ויום אחד אפילו הביאה שערות אינו אלא שומת כדאמרינן במסכת נדה (מו.) ובקדושין (ו): **ופקע אב.** פקעה תביעת אב וחכה הלה כמה שבידו שאין בעל דינו קיים וקנס לאו ממון הוא להוציאו לאחיה בתורת ירושה כל כמה דלא נבעיה: **או אין בגר בקבר.** לאפקועי תביעת אב: **מר בר רב אמי.** לא בעי לה בעיא דרבא משום בגר בקבר אלא אם מתה בנערותה שם פקעה כי בגרות דמחיים לו לא. ולהאי ליטנא דמר בר רב אמי מליבא דרבא אמרו לעיל (ה) מילתא דפשיטא ליה לאביי מיבעיא ליה לרבא דאילו לליטנא קמא מפשט פשיטא ליה לרבא דמיתה לא מפקעא ולא כאביי כל זמן שלא בגרה וכי קא מיבעיא ליה אבל בגר בקבר קמבעיא ליה אבל במיתה כל זמן שלא בגרה פליג אדאביי ואמר לא מפקעא ומייב: **מיפה עושה בגרות.** עושה דין בגרות דמפקעא כח אב כי בגרות: **מהו.** מי הוי לאחיה לו לעצמה: **בגרות מוציאה מרשות אב.** דלא מליגו מכר בקטנות ושאר שבח כגון קנסה ומעשה ידיה בנערות כדילפינן בפרק נערה (לקמן דף מו:) אבל בבגרות לא אשכחן וכיון דלא זיכתה לו תורה אבן מהיכא תיתי לן לזכותו בשלה: **וניישואין מוציאין מרשות אב.** כדאשכחן בהפרת נדרים נדרים בתולה בבית אביה (נדרים כב.) ומעשה ידיה בנערות כדילפינן לקמן בפ' נערה ונשואין נמי מוציאין מרשות אב. פירוש כדאשכחן בהפרת נדרים דכ"ז שלא נשאת אביה מפר נדריה ומשנשאת אין יכול להפר. מה בוגרת בא עלי' ובגרה לעצמה דכתיב ותתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה. אם היא נערה כשעת נתינה אף נשואין בא עליה ונשאת לעצמה: **מתני' המפתה נותן ג' דברים והאונס ד' המפתה נותן ברשת ופגם וקנס מוסיף עליו אונס שנותן את הצער מה בין אונס למפתה האונס נותן את הצער והמפתה אין נותן את הצער האונס נותן מיד והמפתה לכשיוציא האונס שותה בעציצו.** פי' בכלי שבחר לו לשתות בו כלומר ע"כ ישאנה דבתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו והמפתה אם רצה להוציא מוציא. פי' האונס נותן מיד ואע"פ שכתנסה שנאמר ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה. ודרשי' תו לו אתה כופה ולא לה:

שלש נשים משמשות במוך. פי' בקונטרס מותרות לשמש במוך אע"ג דשאר נשים אסורות משום השמתת זרע ואין נראה לר"ת (ה) דהא קטנה ואילונית מותר לשמש בהדייהו ולא הוי השמתת זרע כיון שהוא דרך משמש ומפרש ר"ת משמשות לריכות לשמש במוך אחר משמש ועלה טוכה קמ"ל ולר"י נראה לקיים פי' הקונט' דברים נדה (דף נ.) משמע שהמוך הוא במעיה כל שעה והוי כמשמש על האבנים ועל העלים ולא דמי למשמש קטנה ואילונית ועוד אפילו היתה נותנת מוך אחר משמש אסורה *דאף על פי שאינה מצוה מצוה על פריה ורביה מ"מ אסורה היא להשמית זרע כדמשמע בנדה (דף יג.) דתנן כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת באנשים מיקצץ ומפרש בגמרא משום דנשים לאו בעות הרגשה מינה משמע דאם היו בעות הרגשה הוו אסירי ויש לדחות דלאו בעות איסור הרגשה מינהו קאמר: **וכי תימא הוא** בו' **והא בלבד קאמר.** בקונטרס (בקדושין דף עט.) ל"ג ליה דבלאו בלבד משמע טפי לא ה): **בא** עליה ונתארסה מהו. לרבי עקיבא דמתני' קא מיבעיא ליה דאמר נתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה דמי אמרינן כיון שיצאה מרשות האב לענין קנס יהא קנסה לעצמה או דלמא כיון דלענין שאר מילי לא נפקא מרשות האב יהא קנסה לאביה אבל לרבי עקיבא דבריימתא פשיטא דקנסה לאביה ולר' יוסי הגלילי נהי דאמר אין לה קנס נמי לא מיבעיא ליה דהא דאין לה קנס לאו משום מיפק מרשותא דאב היא אלא גזירת הכתוב הוא דאין לה קנס ולא נפקא באירוסין כלל מרשות אביה דאב זאבי' ג' בקדושיה ובמעשה ידיה אע"ג דנתארסה והא דקא בעי לה שתם ולא קאמר לרבי עקיבא בהדיא מהו משום דהלכה כר' עקיבא מחבירו: **הואיל** ונישואין מוציאין מרשות אב. פי' בקונט' דילפינן מהפרת נדרים ואע"ג דקי"ל דממונא מאיסורא לא ילפינן ה"מ לאוקמה ברשות אב הוא דלא ילפינן ממונא מאיסורא אבל לאפוקי מרשות אב ילפינן שפיר מהפרת נדרים דבסברא מועטת יש להוציאה מרשות אב ור"י נ"ל אברהם פי' כיון דגלי לן קרא דלאוקמה ברשות אב איסורא וממונא שוין ה"ה לאפוקה מ[ור"י מפרש דנישואין מוציאין מרשות אב מדדרשינן מים ממו ואביו מיהו מים מיפק כו' אשה אין מיפק בידה לעשות ולא נהירא דמעשה ידיה אינו לנעל מן התורה]: **מה** בוגרת בא עליה ובגרה לעצמה. פירוש דהא מצינו בוגרת שיצאה מרשות אב לענין ממון וקשה דה"נ נישואין מוציאין מרשות אב לענין ממון ואמאי לריך למילף מבוגרת ונראה דבא עליה ובגרה לעצמה נפקא לן מונתן לאבי הנערה דדרשינן לאבי הנערה ולא לאבי בוגרת:

צער דמאי. קשה לר"י דאמאי קא מיבעיא ליה וכי לא ידע הש"ס שיש צער גדול לבתולה בביאה ראשונה וכמה קטנות חולות מזה וכ"ת דמאותו צער פשיטא ליה להש"ס דפטור שהרי סופה להטעיר בכך תחת בעלה והא איכא כמה תנאי בהכותב (כ"ק דף נט. יפה) דלא חייבי לכתב גופא פירוש דבר שסופו להיות כן ונראה לר"י דצער בעילה משום תאות תשמיש אינו בא בשעת בעלמא הוא הלכך בעי צער דאמאי ורש"א מפרש דפשיטא דצער של בתולים ליכא למימר דע"כ תנא דמתני' חיים לכתב גופא מדמפתה פטור: אי

ומי מעברא והתני רב ביבי קמיה דרב נחמן ו[ז]שלש נשים משמשות במוך אלו הן קטנה ומעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה שמא תגמול את בנה ואיזוהי קטנה מבת אחת עשרה שנה ויום אחד עד שתים עשרה שנה ויום אחד פחות מיכן ויתר על כן משמשת בדרכה והולכת דברי ר"מ וחכמים אומרים אחת זו ואחת זו משמשת בדרכה והולכת ומן השמים ירחמו משום שנאמר ז[ח]שומר פתאים ה' וכי תימא דאיעברא כשהיא נערה ואולידה כשהיא נערה ובשיתא ירחי מי קא ילדה והאמר שמואל ט[י]אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים וכי תימא בציר הוא דליכא הא טפי איכא הא אלא קאמר אלא הכי קמיבעיא ליה יש בגר בקבר ופקע אב או דלמא אין בגר בקבר ולא פקע אב מר בר רב אשי בעי לה הכי מיתה עושה בגרות או אין עושה בגרות תיקו בעי מיניה רבא מאביי בא עליה ונתארסה מהו א"ל י[יא]מי כתיב ונתן לאבי הנערה אשר לא ארוסה ולטעמיך הא דתניא י[יב]בא עליה ונשאת לעצמה מי כתיב ונתן לאבי הנערה אשר לא נשואה הכי השתא התם הואיל ובגרות מוציאה מרשות אב ונישואין מוציאין מרשות אב מה בגרות בא עליה ובגרה לעצמה אף נישואין בא עליה ונשאת לעצמה אלא אירוסין מי קא מפקי מרשותא דאב לגמרי הא תנן י[יג]נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין לה נדריה: **מתני'** י[יד]המפתה נותן שלשה דברים והאונס ארבעה המפתה נותן בושת ופגם וקנס מוסיף עליו אונס שנותן את הצער מה בין אונס למפתה האונס נותן את הצער והמפתה אינו נותן את הצער האונס נותן מיד והמפתה לכשיוציא האונס שותה בעציצו והמפתה אם רצה להוציא מוציא י[טו]כיצד שותה בעציצו אפילו היא חיגרת אפי' היא סומא ואפילו היא מוכת שחין י[טז]נמצא בה דבר ערוה או שאינה ראויה לבא בישראל אינו רשאי לקיימה שנאמר י[יז]ולו תהיה לאשה אשה הראויה לו: **גמ'** צער דמאי אמר אבוה דשמואל צער שחבטה על גבי קרקע מתקיף לה רבי זירא אלא מעתה חבטה על גבי שיראין הכי נמי דפטור וכי תימא הכי נמי והתניא ר' שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון י[יח]אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה

תשמיש אלא אחר כך וכל צער החבלה דמחייב היינו אותו צער הבא לו בשעת חבלה אבל מה שבא לו אחר כך מיפטר דגרמא בעלמא הוא הלכך בעי צער דאמאי ורש"א מפרש דפשיטא דצער של בתולים ליכא למימר דע"כ תנא דמתני' חיים לכתב גופא מדמפתה פטור:

מי

מסורת הש"ס

(ה) יבמות יב: ק: נדה מה. נדרים לה: [תוספתא נדה פ"כ:]. (ו) קדושין עט. נדה סה.. (ז) נדרים סו: עד: יבמות כט: לקמן מו: קדושין ד.. (ח) לקמן מב.. (ט) [לעיל כט:]. (י) ב"ק נט. ע"ש, (יא) [דף נח:]. (יב) [לה:]. (יג) [דברים כב], (יד) [שמות כב], (טו) [עי' תוס' יבמות יב: תוס' נדה יג.], (יז) [וע' תוס' נדה סה. ד"ה ולכ"ת כו' מיישבין הגירסא]. (יח) מ"ש כ"ש.

תורה אור השלם

1. שֹׁמֵר פְּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
תהלים קטז ו
2. וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְאָבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב כט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שלש ובו' דאע"פ שאינה מצווה על פריה ורביה. עי' פהקהרון דף נט ע"ב תוד"ה ופא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שמא יעשה עוברה וכו' לוות הפנ. כ"ב ותוספות פרק המפלת הכיח נפש רש"י שולב אחרון ממנך לוה הרמ"הנה ע"ש כד"ה קמ"ל בדף כה מיהו מיבמות דף יב כתב רש"י ד"ל דוחק אחמד את חברו ופותח לוחתו משמע דלפמיים הרמ"אמון נוכר ולפמיים הפני נוכר יפעם פי' כך ופפס פי' כך ואין כאן טעות: (כך הגי' בדפ"ר):

מוסף רש"י

משמשות במוך. מותרות לאת מוך במקום תשמיש כאבן משמשים, כדי שלא יתעברו (יבמות יב: ושם ק:) לו: תקנתן היה לשמש במוך שלא יתעברו (נדה מה.). שמא תעשה עוברה סנדל. ולר שאין לו לורת פנים וקיימת לן במסכת נדה (כה:) אין מגדל שאין עמו ולד, משל לאדם שקטר את חבילו ויהחיל לוחתו לאחורין, דבשהיל משוכרת ואחורת ומתעברת דוחק לאחוד את חבילו ופותח לוחתו (יבמות יב: וכעי"ז שם ק:) לו: כשמתעברת תאומים פעמים שאחד דוחק את חבילו ופותח את לוחתו כדאמרינן אין מגדל שאין עמו ולד (נדה מה.). שמא תגמול את בנה. אם תתעבר הבא בריכה לגמול את בנה מלהניק, כמו (בראשית כא) ויגמל, לשון הבדלה (יבמות יב:) מפרש את בנה מלהניק מחמת עיבורה (נדה מה.). ואיזוהי קטנה. שמתעברת ומתה (יבמות ק:) הרלויה להתעבר ולמות (שם יב:). פחות מיכן. אינה בריכה לשמש כמוך, דוחקו לא תתעבר, ויחר על בן. אם תתעבר לא תמות (נדה מה. וכעי"ז יבמות יב:). אין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים. כשהגיעה פימני נערות אינה בוגרת אלא ששה חדשים, ופעמים שהיא ממהרת לבגור ופימנים ביכרים כדהיה כדתנן במסכת נדה (מו.) פנה כוחל ומלל (קדושין עט.). נערה המאורסה. לחני נקט נערה דלוקא נערה שהיא כרשות אביה דכתיב בנעוריה בית אביה (נדרים מו:).

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פ"ב מהל' אישות הל' כ טור ש"ע יו"ד סימן לד סעיף ח בהג"ה:
ע ב מיי' פ"ב מהל' נערה הל' טו סמג עשין מד טור אה"ע סימן קטז:
עא ג מיי' שם הל' טו:
עב ד מיי' פ"ח מהל' נערה הל' ט סמג עשין מד טוש"ע אה"ע סי' קטז סעיף ח:
עג ה מיי' פ"ב מהלכות נערה הל' ז סמג עשין מד טוש"ע אה"ע סי' קטז סעיף ח:
עד ו מיי' פ"ח שם הל' ג סמג שם טוש"ע שם סעיף ב:
עה ז מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעי' ד:

תוספות רי"ד

תניא בא עליה ונשאת לעצמה האיל ובגרות מרצאה מרשות אב. פי' שלא מצינו שזכתה לו תורה בבתו אלא מכר בקטנותה ושאר שבח ממון כגון קנסה ומעשה ידיה בנערות כדילפי' לקמן בפ' נערה ונשואין נמי מוציאין מרשות אב. פירוש כדאשכחן בהפרת נדרים דכ"ז שלא נשאת אביה מפר נדריה ומשנשאת אין יכול להפר. מה בוגרת בא עלי' ובגרה לעצמה דכתיב ותתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה. אם היא נערה כשעת נתינה אף נשואין בא עליה ונשאת לעצמה: **מתני'** המפתה נותן ג' דברים והאונס ד' המפתה נותן ברשת ופגם וקנס מוסיף עליו אונס שנותן את הצער מה בין אונס למפתה האונס נותן את הצער והמפתה אין נותן את הצער האונס נותן מיד והמפתה לכשיוציא האונס שותה בעציצו. פי' בכלי שבחר לו לשתות בו כלומר ע"כ ישאנה דבתיב לא יוכל לשלחה כל ימיו והמפתה אם רצה להוציא מוציא. פי' האונס נותן מיד ואע"פ שכתנסה שנאמר ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה. ודרשי' תו לו אתה כופה ולא לה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com